

cesi. Ale podle Millera (1998, s. 73–74) je řešením tohoto problému možnost vyplacení anebo dohoda na jiné formě kompenzace. Podmínka životaschopnosti není pro Millera zcela kritická, výsledkem secese by nemělo být, že budou původní a nový stát disponovat stejnými zdroji, ale nový i původní stát musí mít schopnost zajistit občanům jejich základní zájmy.

Miller na rozdíl od nacionalistů neprosazuje, aby každý národ měl „nárok na vlastní stát“ (Miller, 1995, s. 73). Nezávislý stát není jedinou možnou cestou sebeurčení. Národy mají mnoho dalších možností, jak rozvíjet vlastní národní identitu. Patří k nim například devoluce anebo jiná řešení v multietnickém státě (Miller, 1998, s. 65, 67). Pokud stát plní povinnosti vůči občanům v uspokojivé míře, pak „žádná skupina nemůže být ospravedlněna ve svém požadavku na secesi“ (Miller, 1995, s. 107).¹⁶³

3.2.3. Ústavní právo na secesi

Podle Davida Millera (1998, s. 65) je vhodnější pokusit se secesi „zkrotit“ a zahrnout ji buď do mezinárodního práva, nebo do kvazilegálního práva státu. Obě možnosti jsou vhodnější než ozbrojený a nekontrolovatelný pokus o secesi. Miller se shoduje s Buchananem na tom, že řetězová reakce a secesionismus velkého rozměru mohou mít „vysoce neakceptovatelnou morální hodnotu“ (Miller, 1998, s. 63).

Jako cestu ke „zkročení“ secese navrhuje David Miller (1998, s. 63) kritéria, která dále dělí na zásadní a procedurální.

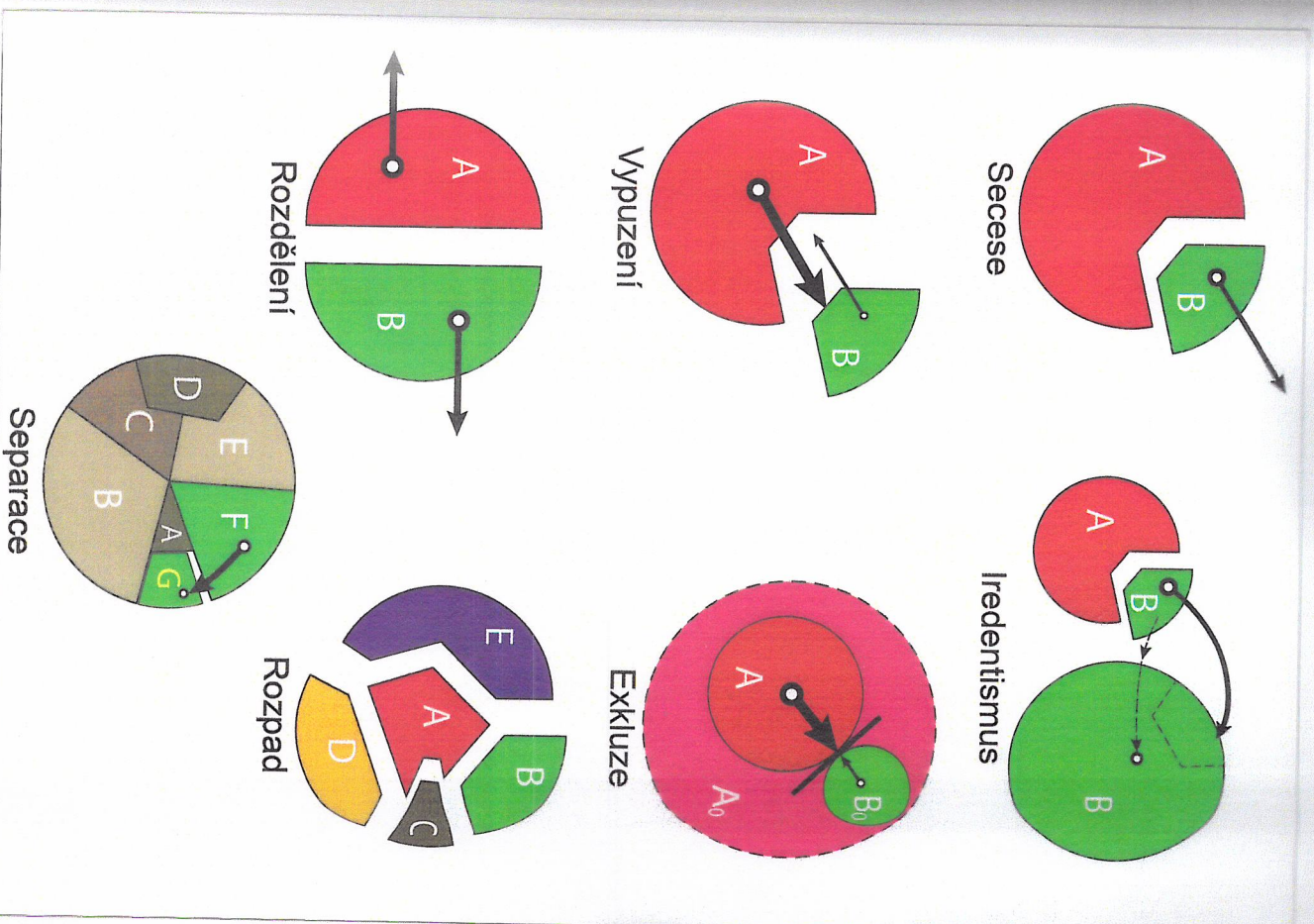
Procedurální kritéria označil Miller za „relativně bezproblémová“ a zařadil mezi ně plebisцит a rozhodnutí o tom, jaká většina v secesionistickém regionu bude pro výsledek referenda relevantní.

V otázce zásadních kritérií je nutné zodpovědět celou problematiku komplexním způsobem a najít odpovědi na otázky ohledně historických identit, politické moci, ekonomické spravdnosti, práv menšin atd., tudíž vytyčená kritéria musí mít „multikriteriální“ charakter (Miller, 1998, s. 65).

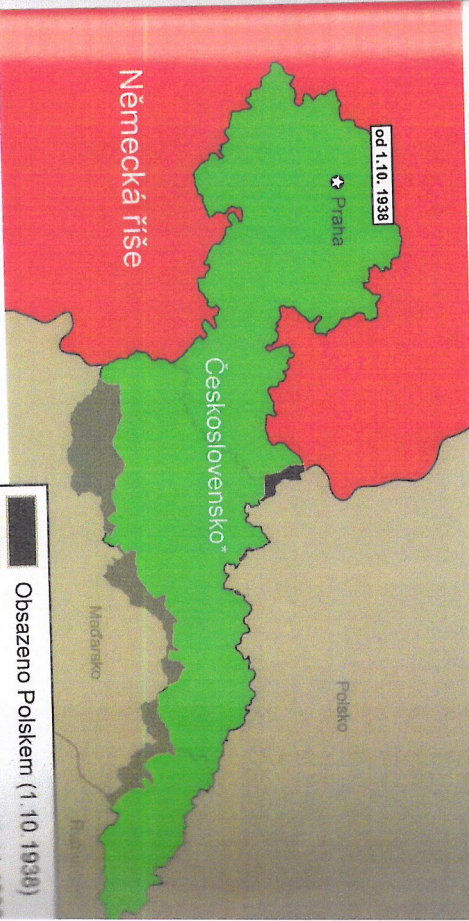
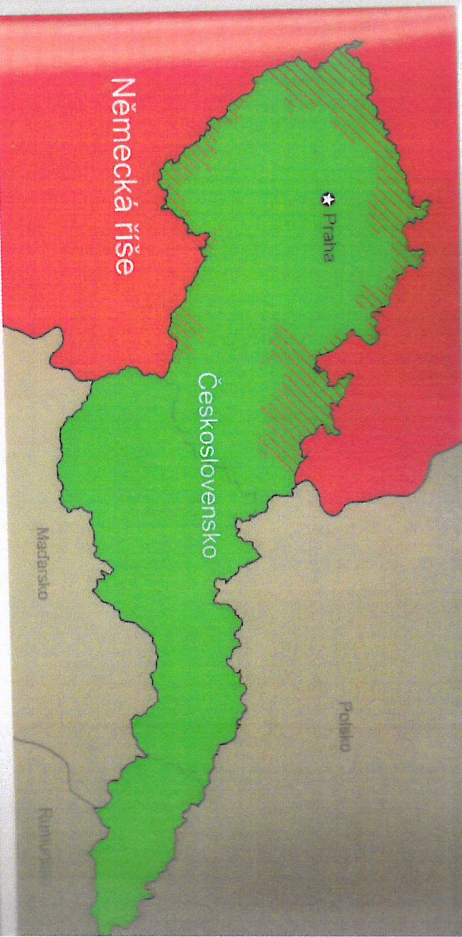
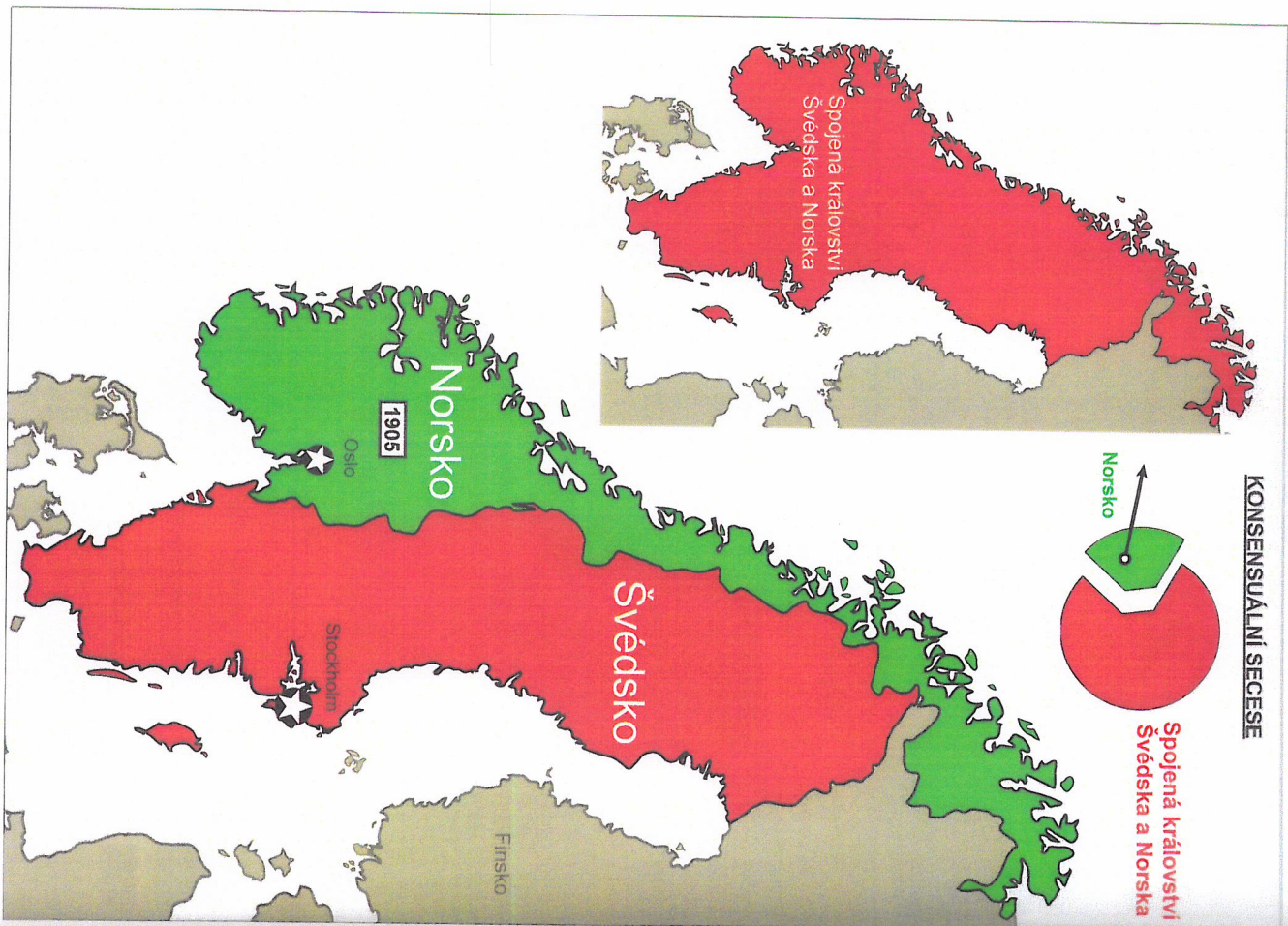
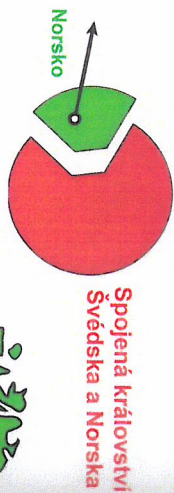
David Miller (1998, s. 63) kritéria navrhl a rozpracoval nejen proto, aby se pokusil o jasnou formulaci práva na secesi, ale také proto, aby mohla být aplikovatelná i judikaturou v politické praxi.

Miller se ale na rozdíl od Buchanana odmítl zabírat tím, co považoval Buchanan za významné: dopředu předjímat, jak by mohly státy či potenciální secesionistické skupiny reagovat na to, kdyby se právo na secesi stalo součástí mezinárodního práva nebo ústav států. Buchanan nabádá k opatrnosti, když toto právo sice sám navrhuje, ale tak, aby přijetí tohoto práva nepodnítilo skupiny k secesi anebo státy k represím vůči skupinám tak, aby tomu mohly zabránit. David Miller označil jako spekulativní Buchananovy obavy z případné negativní následné reakce státu, jenž by mohl zavést legislativní či jiné restrikce byt i jen na právo na udělení autonomie, anebo z reakce

¹⁶³ Shrnutí Davida Millera a práva na secesi – viz příloha č. 6.

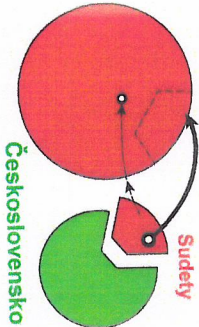

KONSENSUÁLNÍ SECESE

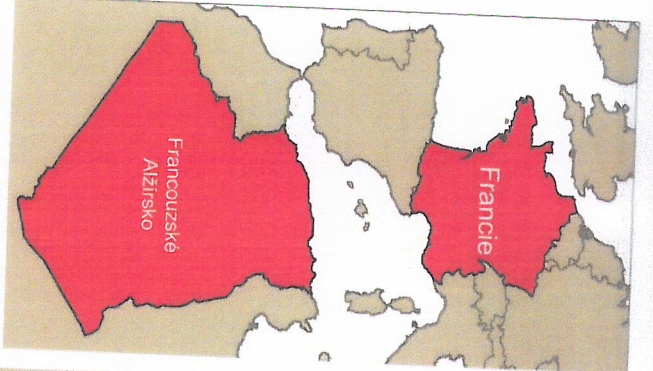

IREIDENTISMUS

Německá říše

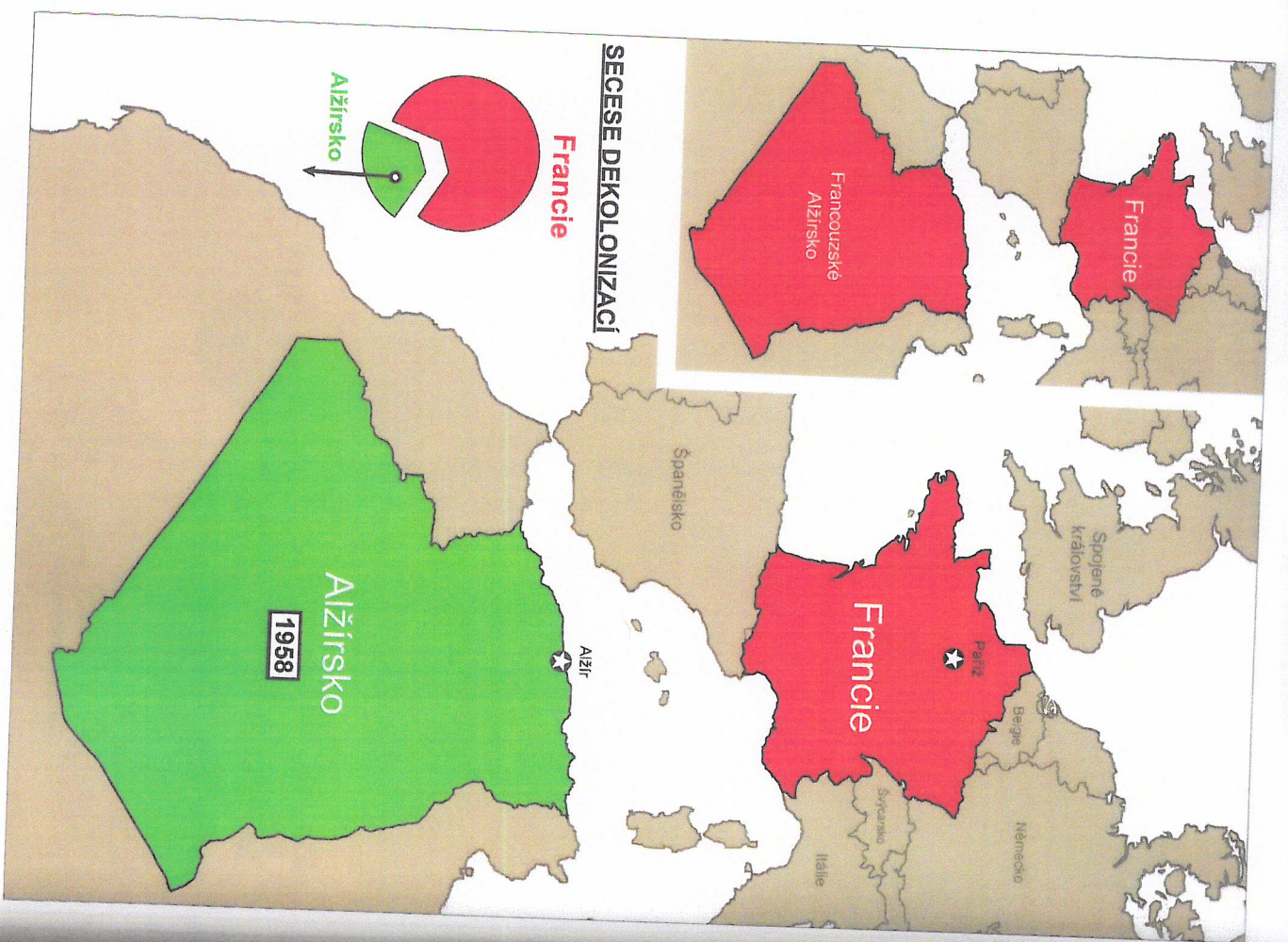
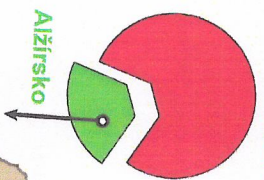

- Osazeno Polskem (1.10.1938)
- Osazeno Maďarskem (2.11.1938)
- * - "Česko-Slovensko" (2.11.1938 - 14.3.1939)

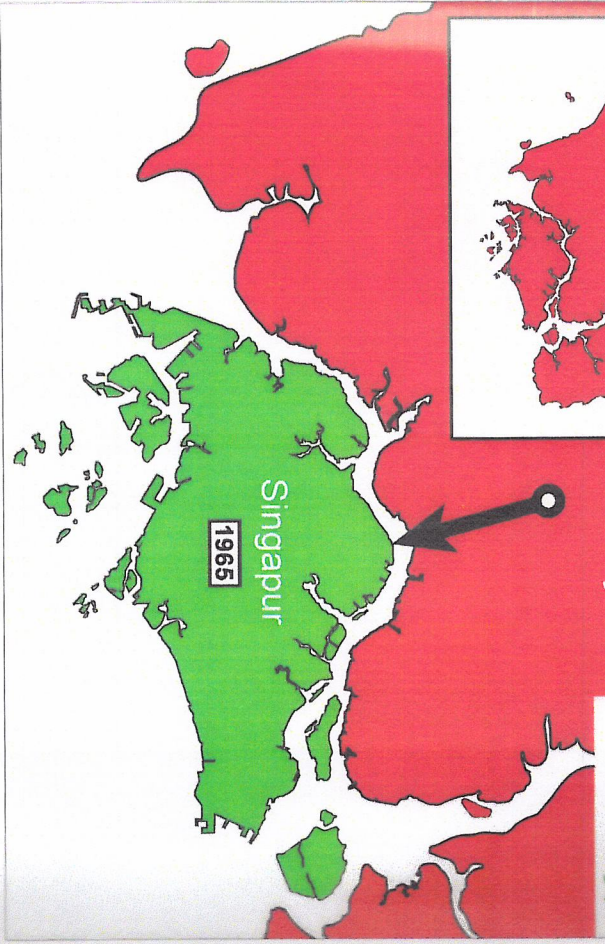
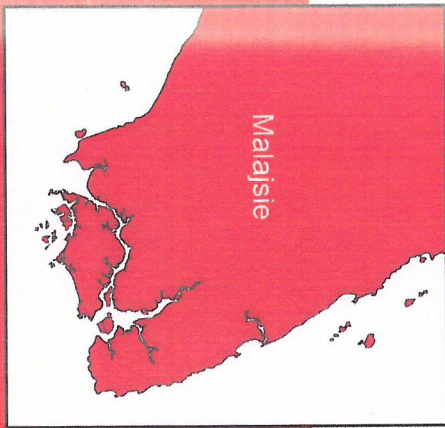
SECESE DEKOLONIZACÍ

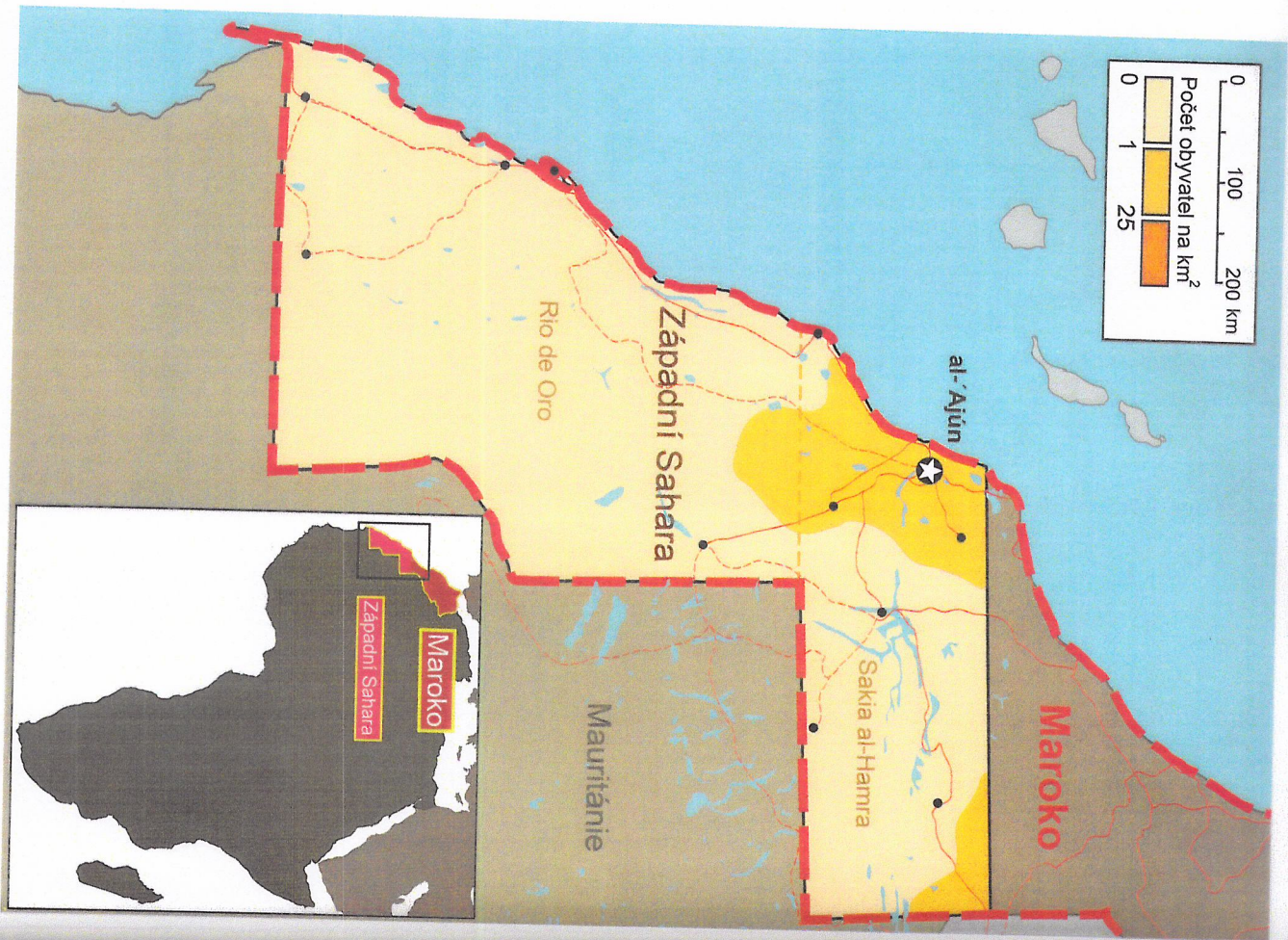
Francie

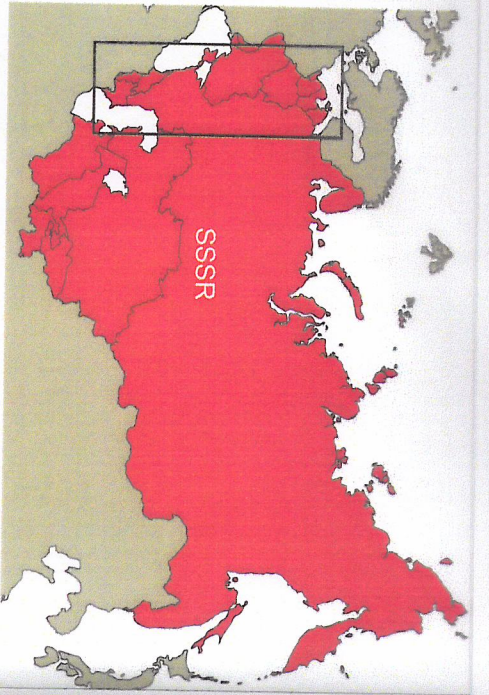
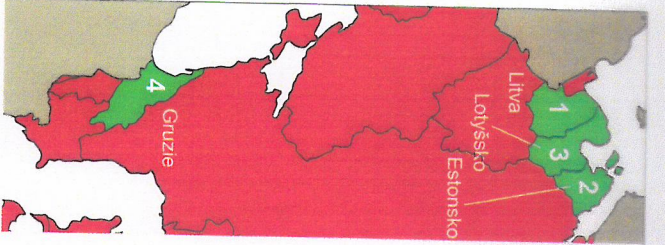

VYPUZENÍ
Malajsie

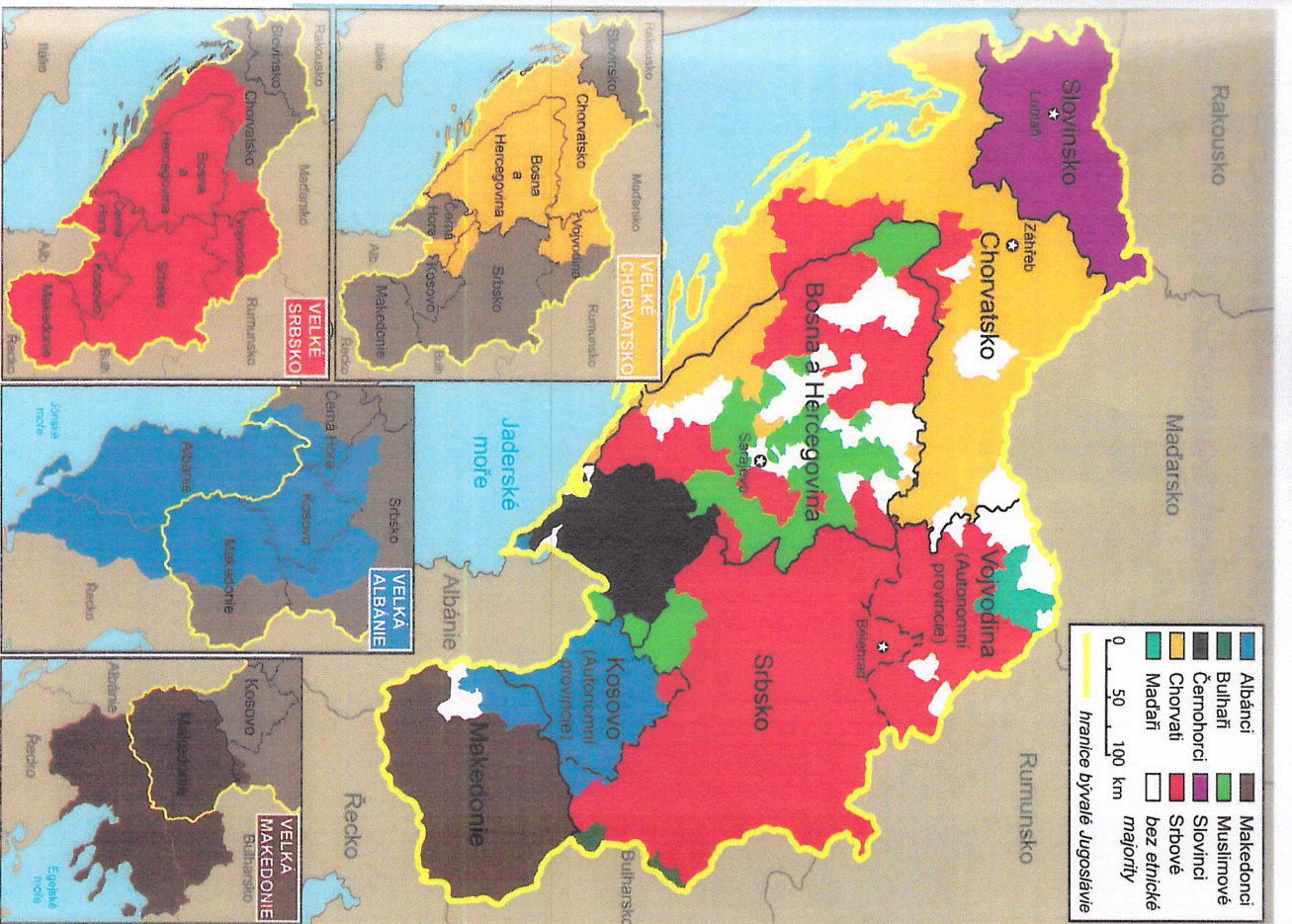
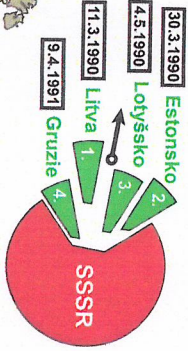
Singapur

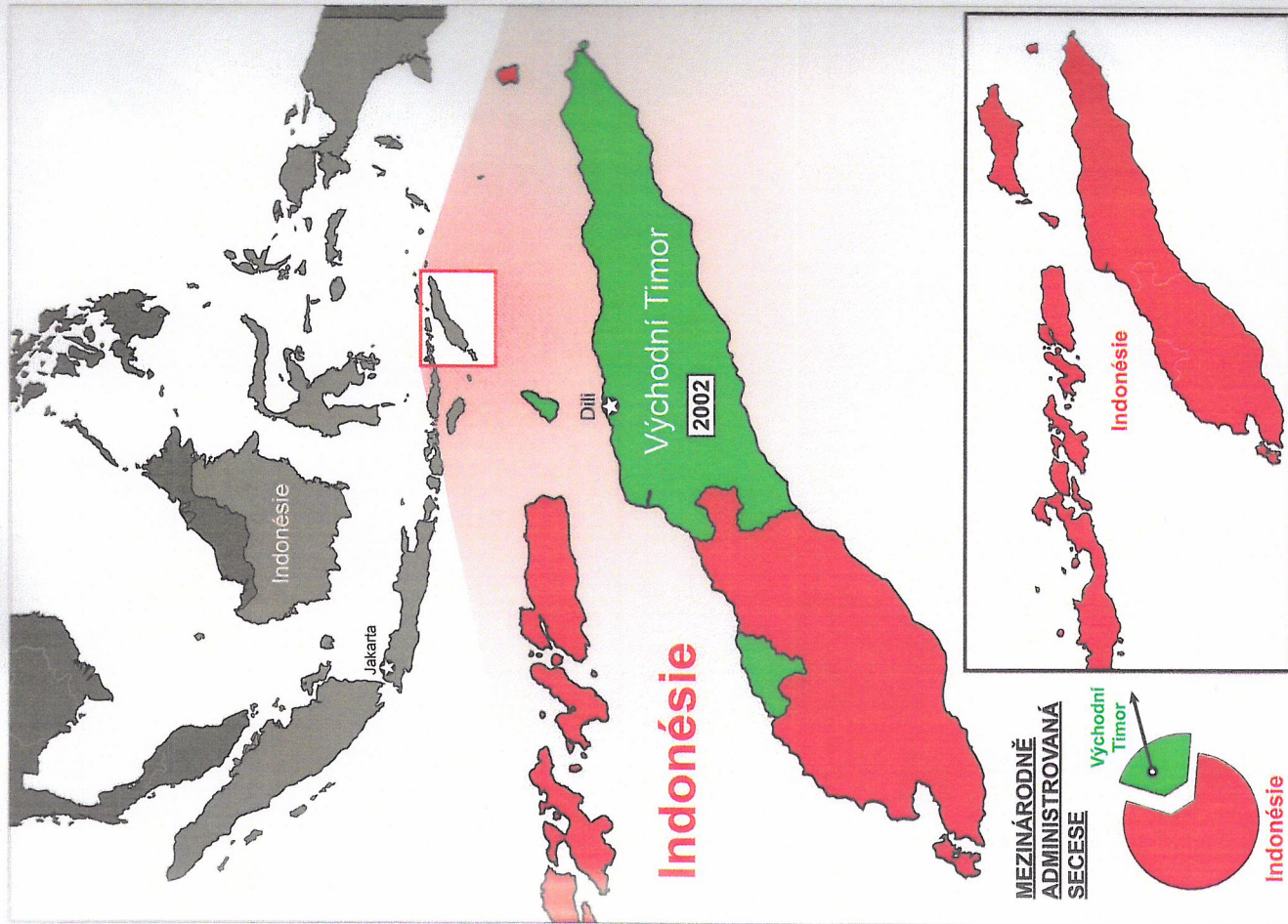
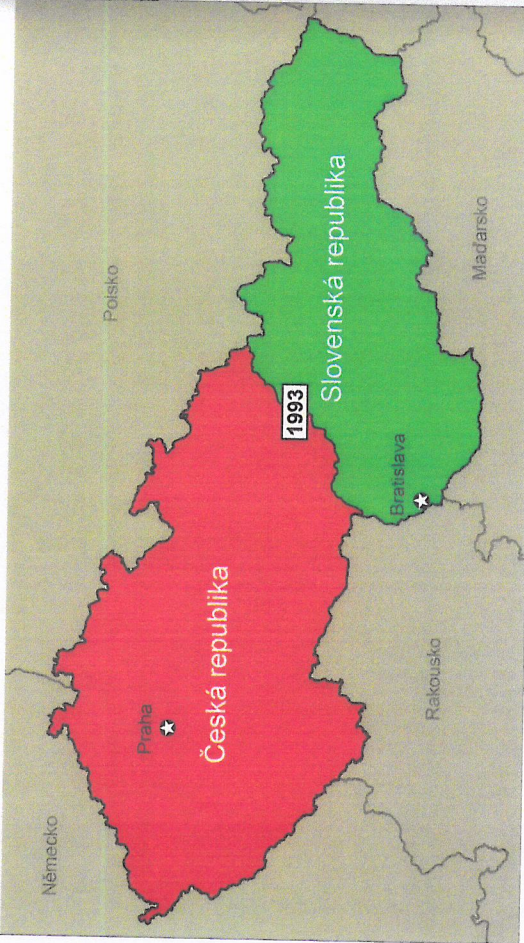
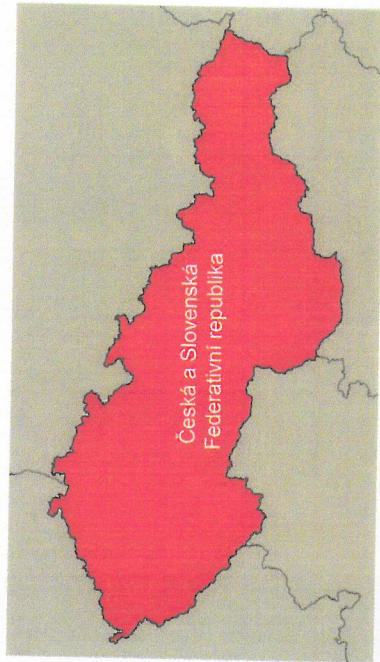
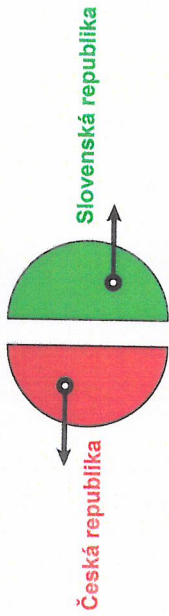

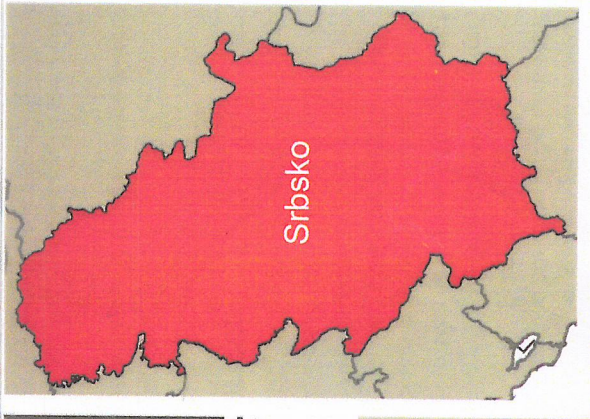

SECESE POBALTÍ A GRUZIE PŘEDCHÁZEJÍCÍ ROZPADU SSSR

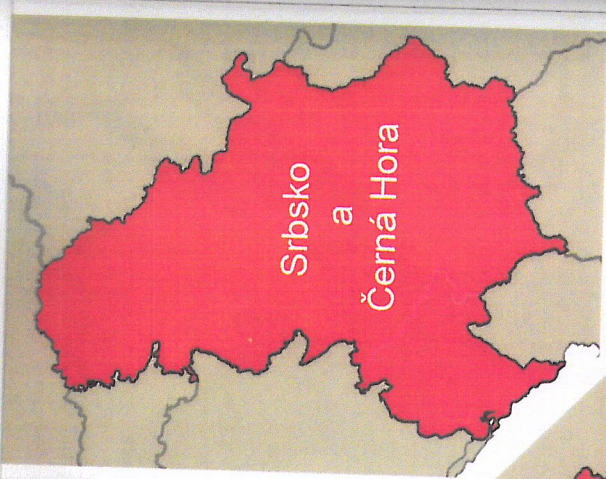
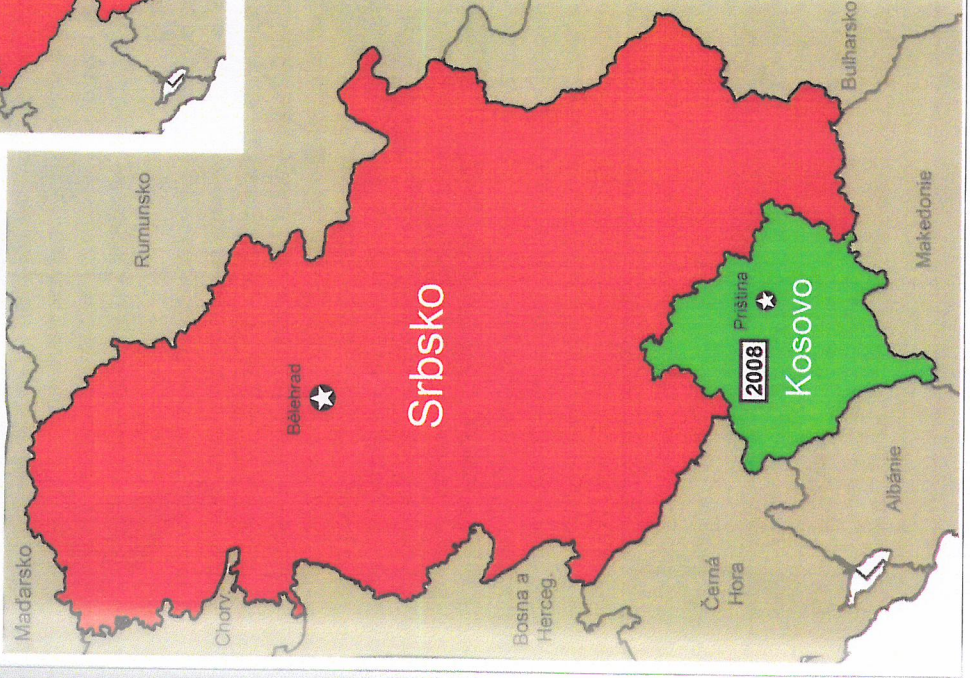
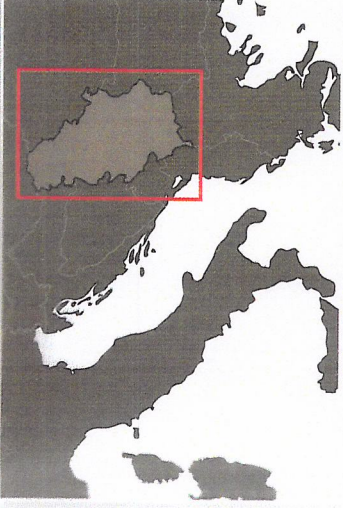
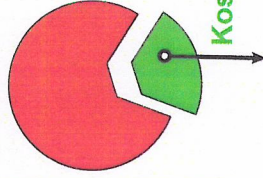
SECESE ROZPUŠTĚNÍM PO DOHODĚ

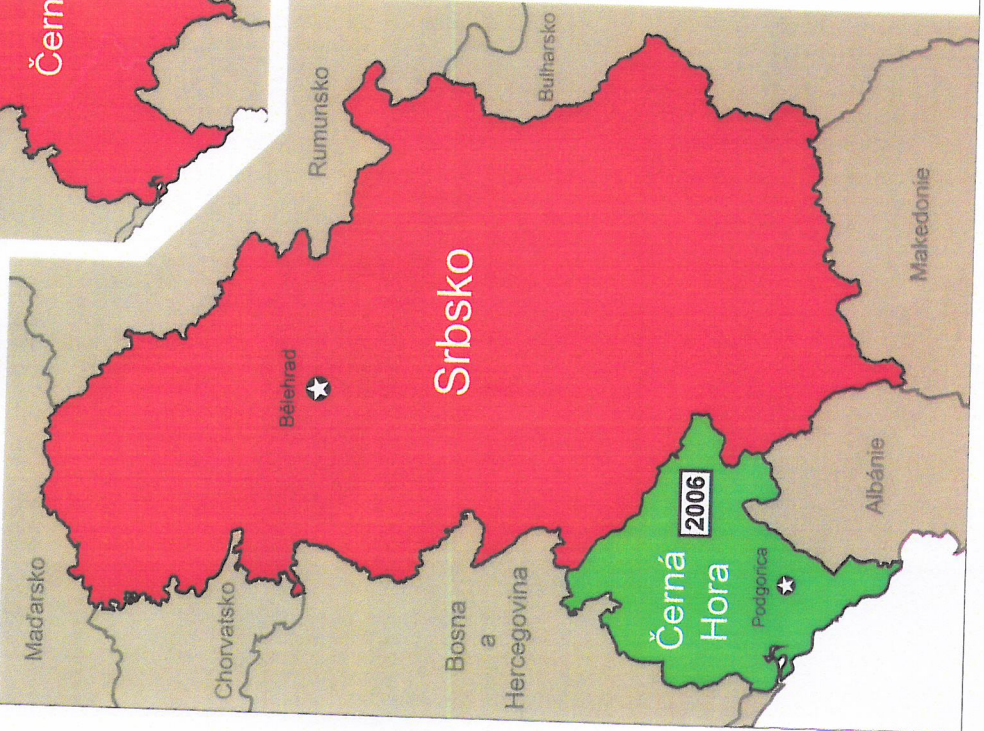
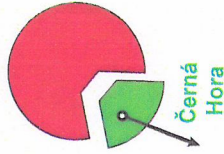
**NEKONSENZUÁLNÍ
SECESE**

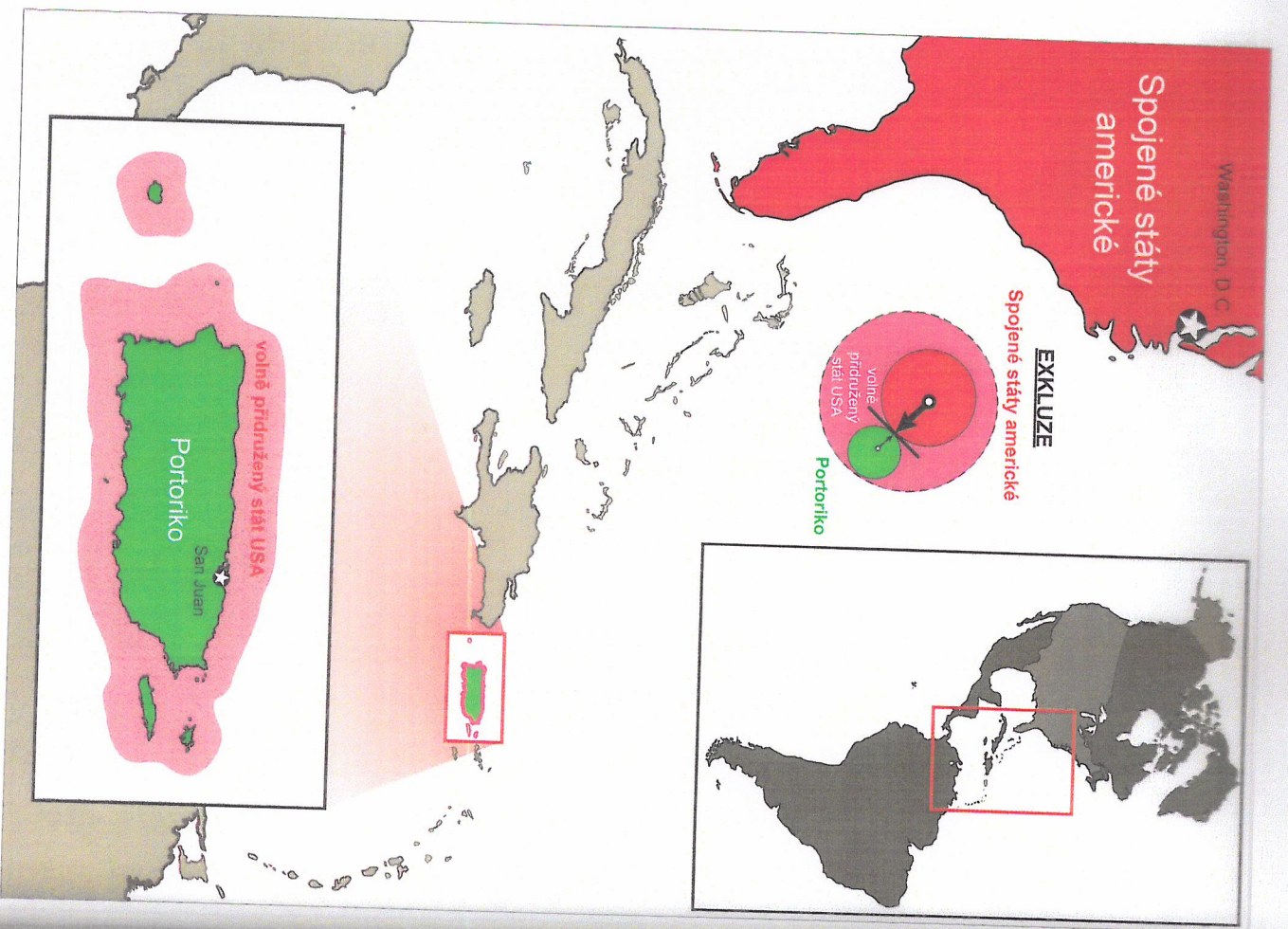
Srbsko

**MEZINÁRODNĚ
ADMINISTROVANÁ
SECESE**

Srbsko
a
Černá Hora

menším, které by údajně mohly zahájit politickou mobilizaci proti státu. Miller (1998, s. 63) proto navrhoval upřednostnit formulování kritérií před úvahami o možných důsledcích tohoto kroku.

Margaret Moore přišla nevěří tomu, že by secese mohla být impulsem pro další secese. přijetím překážek je možné tomuto scénáři předcházet a zabránit. Na rozdíl od Allena Buchananova vnímá pozitivně perspektivu případného oživení nacionalismu menším poté, co by se stala secese součástí ústavního práva na secesi (Moore, 2004 [2001], s. 218).

Konsensuální secesi pokládá Moore (2004 [2001], s. 216) za spravedlivou za předpokladu, že existuje:¹⁶⁴ podpora kvalifikovanou většinou, férovo a svobodné referendum, jasně formulovaná otázka a volební debata na dané téma.

Podle Margaret Moore by mělo být nejdílnou součástí férovoho jednání každého liberálně demokratického státu zahrnutí práva na secesi do ústavy, jakož i možnosti spravedlivého uzpůsobení menším ve státě. Tento princip je etický v případech, kdy se menšiny se státem neidentifikují anebo jej nepovažují za legitimní (Moore, 2004 [2001], s. 218–219).¹⁶⁵

Problém spočívá v tom, že státy nemá motivaci zahrnovat právo na secesi do ústavy, když nacionalistické hnutí neexistuje nebo je velmi slabé. Ale když se nacionalisté se svými požadavky objeví, celá problematika již zpravidla bývá silně politizována, jako například v Severním Irsku v době Velkopáteční dohody. A některé státy sice již právo na secesi ve svých ústavách mají nebo měly, jako například SSSR, toto právo však bylo pouze formální – v republikách, kterých se tato secese mohla potenciálně týkat, byla umístěna sovětská armáda a ústřední politbyro v Moskvě mělo všechny dané republikové vlády pod kontrolou (Moore, 2004 [2001], s. 218, 220).

V liberálně-demokratických státech může být secese zahrnuta do ústavy, explicitně či implicitně, ale v jiných částech světa, kde dochází k perzekuci menším a není pravděpodobné, že státy zavedou právo na secesi do svých ústav, neexistuje pro menšiny jiná možnost než obrátit se na mezinárodní instituce. Od státu nelze očekávat zahrnutí práva na secesi do ústavy také z toho důvodu, že stát bývá často hlavním aktérem perzekuce vůči secesionistickým menšinám (Moore, 2004 [2001], s. 220).

Z výše uvedených důvodů navrhuje Moore spíše institucionalizaci práva na secesi na mezinárodní úrovni než na úrovni národních států. Ale tento požadavek s sebou přináší dva zásadní problémy: rivalizující koncepce mezinárodního práva a s tím sou-

¹⁶⁴ Body 1 a 3 srov. též Moore, 2004 [2001], s. 208. V těchto bodech byla, a i to sama Moore přiznává, ovlivněna rozhodnutím kanadského Nejvyššího soudu v otázce Quebecu, o kterém prohlásila, že by „mělo být normativními teoretiky vnímáno jako model týkající se práv a procedur, které by měly být zahrnuty do ústav liberálně-demokratických států“ (Moore, 2004 [2001], s. 208).

¹⁶⁵ Klíčová otázka, kterou si klade Margaret Moore, zní, jaký důvod by státy mohli donutit k tomu, aby zavedly do svých ústav právo na sebeurčení včetně možnosti secese. Ale proč by tak státy měly činit, když jejich byrostným zájmem je zachování územní celistvosti a jejich cílem je secesi zabránit, učinit ji velmi obtížnou, nebo ji dokonce zakázat? (Moore, 2004 [2001], s. 218–219)